

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Analysis Methodica Ivris Pontificii

Venator, Daniel

[S.l.], 1579

VD16 V 541

De Praescriptionibvs. Titulus XXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63204)

do contestetur, c. 2. extr. de litis contest.

Exceptionem temporalem, vt est exceptio non numerata pecunia, perpetuam esse ex aequitate putant Canonista, Dyn. c. locupletari, in 6. de reg. iuris. Leges negant.

DE PRAESCRIPTIONIBVS.

Titulus XXVI.

Continuatio.

Licet praescriptiones, pro exceptionibus, in vim dilatoriarum obiectis promiscue usurpentur, est tamen praescriptio exceptio causam ex tempore trahens, qui Actoris intentio quandoque perimitur.

Quid est Praescriptio?

Praescriptio est, ius quoddam ex tempore continua possessionis rerum mobilium & immobilium, aliquando dominij vtilis, aliquando actionis vtilis, aliquando legitimae exceptionis causam tribuens, 16. q. 3. Hostiens. tit. de praescrip. rerum immobilium. Vel: praescriptio est ius quoddam ex tempore congruens, legum auctoritate vim capiens negligentibus poenam inferens, & finem litibus imponens: quae duae definitiones a fine & effectu sunt desumptae, Panor. & Ioannes And. in c. possessor, de reg. iur. in 6.

Quotuplex Praescriptio?

Praescriptionum alia, temporalis, alia perpetua est. Temporales praescriptiones a varietate materialium variae desumuntur, & dicuntur, vel horarum, vel mensium, vel annorum, longior tamen 25. annos non transcendit: quas vide in Hostiens. §. quot sunt eius species, tit. de praescrip. Perpetuarum alia, est 30. vel

444 ANALYS. IVRIS PONTIFICII
vel 40. annorum, 16. q. 3. §. potest, c. sanctimonio
lis, 12. q. 1. quibus omnes actiones, item pigus
tertio quodam possessum, res furtivæ, de iure
uili, & de iure Canonico Ecclesiæ privilegia præ
scribuntur, l. omnes, C. de præscrip. 30. vel 40. an
no. c. si de terra, & c. accedentibus, extr. de primi
& excess. & c. Et hæc præscriptiones dicuntur lon
gissimi tēporis. Dicitur etiā præscriptio tati tem
poris, cuius initij memoria non extat, perpetua
qua imperium, iurisdictio, vectigalia, ius colle
ctandi pædagia, & alia regalia præscribuntur, c.
super quibusdam, extr. de verb. sig. & ibi Cano
nista. Etiam servitutes causam discontinuam ha
bentes, c. quæ sine facto hominis non consistunt,
Perpetua etiam dicitur præscriptio 100. annorum,
quæ specialiter soli Romanæ Ecclesiæ concessa
est, ab Innocētio III. qui asserit, in iuribus ad Ro
manam Ecclesiam spectantibus currere solam cen
tenariam præscriptionem, c. ad audientiam, ext.
eod. Quod ita accipiendum est, si priuatus con
tra Romanam Ecclesiam in aliquod præscribere
præsumat, aliàs enim Ecclesia contra privilegia
alterius Ecclesiæ 30. vel 40. annorum spatio præ
scribit, d. c. de terra, & c. accedentibus, extr. de pri
uileg. & excess.

Quæ est causa Efficiens?

Est lex civilis causam fundatam habens in
iure naturali, iubente humanam societatem in
tuto esse constituendam, & conseruandam: quod
fieri non posset, si non certi fines litium sopien
darum essent cōstituti. Inquit enim Caius in l. 1.
ff. de vsucap. bono publico vsucapionem esse
introducendam, ne scilicet quarundam rerum diu,
&

& ferè semper incerta dominia essent, cùm sufficeret dominis ad inquirèdas res suas statuti temporis spacium. Et licet textus loquatnr de vsucapione, quæ propriè rerum mobilium est: tamen cùm generaliter accepto vocabulo vsucapionis, præscriptionem etiam contineat, dubium non est, quin relata in tit. De vsucap. ad præscriptionem, nisi eius naturæ repugnent, transferri possint, &c.

Quod Obiectum?

Res mobiles, immobiles, corporales & incorporales: vt sunt iurisdictiones, iura seruitutū, actiones, aliæq; q̄ vel iure, vel corpore consistūt; nisi humanis vsibus & cōmercio sint exēpta: vt sunt res sacræ, religiosæ, sanctæ, liber homo, spiritua- lia, c. causam, extr. eod. glos. in c. 2. ad verb. iura, extr. de reb. Eccles. non alienand. l. ait prætor, §. 1. ff. de iure dot. Aduerte tamen, quòd hoc obtineat, si præscriptionis vocabulum generaliter accipiat, & ratione effectus: vt propter rem mobilem præscriptam, vel res incorporales longissimo tempore, & cuius initij memoria non extat quasi possessas, competat præscriptionis exceptio, iuri tamen offerendi, luendi, & alijs, quæ sunt meræ facultatis ne quidem triginta annis præscribitur, Myns. obser. 16. cent. 1.

Quæ Forma?

Vt præscribens rem, quæ præscribi & posside- ri possit, bona fide iusto titulo per continuatio- nem temporis lege definiti suo nomine posside- at. Ex quibus apparet, quæ ad præscriptionem
in-

inducendam requirantur, requiritur enim
mò, vt res præscribi possit. 2. Bona fides. 3. Tem-
pus. 4. Continuatio possessionis per tempus
definitum. 5. Vt possessio, non alieno, sed
nomine, contingat.

Quæ res dicitur Præscriptibilis?

Res præscriptibilis dicitur, quæ non est com-
mune & humanis vsibus exempta, & quæ posside-
ri potest, vel quæ nõ est vitiosa. Nam quæ posside-
ri non possunt, non præscribuntur, cum præscriptio
absq; possessione non inducatur, c. sine possessio-
ne, in 6. tit. de reg. iur. Non autem possidentur, quibus
impossibilitas vel iuris vel facti obstat. Impossi-
bilitas facti, est in illis rebus, quæ per rerum naturam
non existunt; vel existunt quidem, sed in domi-
nium nostrum adduci non possunt: vt sunt
quæ mari sunt demersæ, & similes. Iuris impossi-
bilitas, possessioni obstat dicitur, si res ventura
possideatur; quæ enim legibus prohibita
sunt, illa nos non posse, existimandum est: Vt
res sacræ, sanctæ, religiosæ possiderentur; in his
nimis fauor religionis iuris impossibilitate, quo
ad possessionem, inducit, quod tamen intelligitur
quo ad laicos. Quoniam clerici, sicuti eas posside-
re, ita præscribere possunt, c. causam, extr. eod. tit.
& per totum, 16. q. 3. Res autem furtiua & in
possessione licet possideantur, tamẽ, ob vitium fur-
ti, vel violentiæ, quo affectæ sint, non præscribun-
tur, nisi longissimi temporis vsu illud purgatum
fuerit. quod quidem iure civili statuitur, iure au-
tem Canonico possessor rei alienæ sibi conscius
nunquam præscribet, c. fin. extr. de præscrip.

Quid

Quid bona Fides?

Bona fides est, vt glos. notat in c. si diligenti, extr. eod. credulitas, qua quis putat tradentem esse dominum, vel habere ius distrahendi, licet erret in facto. Cui opponitur mala fides: quam dicitur ille habere qui scit, eum, à quo rem comparat dominum non fuisse, vel eius distrahendę potestatem non habere: vel alienationem & possessionem legibus esse prohibitam, Dyn. c. possessor in 6. de regu. iur. Quo autem tempore bona fides ad præscriptionem requiratur, quaritur. Et distinguendum est inter ius ciuile & Pontificium. Ius enim ciuile possessionem bona fide inceptã, licet postea mala fides superueniat, vel eius qui incepit, vel vniuersalis successoris sufficientem ad inducendam præscriptionem constituit. Quod quidem verum est in successore vniuersali, & hærede & bonorum possessore: non autem successore singulari vt venditore emptore, permutatore, donatore & donatario, &c. inter eos enim, licet continuatio temporum ad complendam præscriptionem proficiat, tamen vtriusq; bona fides requiritur. Ratio diuersitatis fundatur in fictione iuris: qua vniuersalis successor eadem persona cum defuncto reputatur, quę fictio in singulari successione locum sibi non vendicat. Exempli gratia, Titius prædium à Seio, quem putat verum esse dominum, soluto iusto precio, comparat, (Ecce bona fides) Titius moritur post præscriptionis inceptiõnem elapso triennio, relicto hærede Caio, qui venditorẽ prædij distracti dominum non esse, scit, (Ecce mala fide

fide

fides in successore vniuersali) adita hæredita-
 prædium per septennij spacium possidet: an tem-
 pora, scilicet triennium defuncti, & septennium
 hæredis, ad constituendum tempus præscriptio-
 nis inducendæ definitum continentur? nec ob-
 fit tanto tempore hæredis mala fides præscriptio-
 nis vigori? Leges ciuiles continuari tempora
 nec malam fidem postea superuenientem impe-
 dimento præscriptioni esse, statuunt: initium
 enim præscriptionis inspicitur quod si mala fides
 careat, præscriptionem inducit, si verò non ca-
 reat, & defunctus notitiam rei alienæ habuerit,
 vel contra leges, & dolo malo, sciens rem compa-
 rauerit, hæredis etiam bona fides ad implendam
 malè captam præscriptionem, non proficit nisi
 à se præscriptio incepta & legitimo tẽpore com-
 pleta fuerit. Si verò Titius, post triennium ad hæ-
 res superstes prædium vendat, Titij bona fides em-
 ptori ad perficiendam præscriptionem nihil pro-
 dest: Nisi & is rem alienã esse ignoret, & sic bona
 fidem habeat, hoc enim casu continuatio tempo-
 rum & possessionum accessio fiet, proficiet tẽp. tri-
 ennalis possessio ad præscriptionis inductionem
 ipsi emptori, §. inter venditorem, inst. de vlt. vol.
 & longi temp. præscrip. & §. diutina, eod.

Ius autem Canonicum in possessore quolibet
 tempore bonam fidem requirit, donec præscrip-
 tio compleatur. Et idè quocunq; tempore ma-
 la fides superueniat, ante completam præscrip-
 tionem, interrumpitur præscriptio. Quod etiam
 in huiusmodi causis decidendis obseruari debet:
 dubium enim non est, quòd quiuis, qui sciens re
 alienam possidet, se peccatis aggrauet, cum non
 tan-

tantum furta, direptiones, & alia, quæ damno proximi cedunt, lex diuina prohibeat, sed etiam aliena restituenda præcipiat, possessor igitur malæ fidei, iuxta Bonifacij VIII. regulam, nullo unquam tempore præscribit, c. possessor, de reg. iu. in 6. l. veniens, &, c. si diligenti, extr. de præscriptionibus. Quod & Innocentius III. tam in Canonica, quam ciuili præscriptione statuit, c. fin. extr. eod.

Quid est Titulus?

Sola bona fides non sufficit ad præscriptionem, sed requiritur etiam iustus titulus, quia, sicuti ex temporis tractu non tollitur, ita etiam non constituitur aliquod ius, l. obligationum, ff. de act. & oblig. c. dudum, extr. de decimis. est autem titulus causa, seu modus ad transferendum dominium habilis. Quorum quosdam iure gentium, quosdam iure ciuili introductos docet Iustinianus in §. singulorum, inst. de rerum diuisione: ut sunt, pro derelicto, pro suo, pro soluto, pro emptore, pro tracto, pro hærede, pro donato, pro legato, pro dote. Titulū, pro suo, Vlpianus generalem constituit in l. 1. ff. pro suo: Paulus autem specialem, l. 2. ff. pro suo. Generalis est qui cum omnibus alijs iuris ciuilis titulis concurrat: Nam qui, pro emptore legato, donato vel alio titulo possidet, pro suo, etiam possidet, d. l. 1. Specialis autem titulus pro suo dicitur, iuris gentium modus, quo possidemus omnia, quæ mari, terra, caelo capimus, aut quæ alluitione fluminum, nostra fiunt: item, quæ ex rebus alieno nomine possessis nata possidemus; & quotiescunque alius titulus

Ff

pro

deficit, pro suo quis possidere dicitur: quare patrum hæreditariæ aut emptæ ancillæ, similiter fructus rei emptæ, aut donatæ, Pro suo possideri dicuntur, d. l. 2. ff. pro suo. Quia in illis alius titulus possidendi non habetur. Titulus, Pro derelicto dicitur, quando res mea ab alio, qui debeatur dominus, possidetur: eaq; ab ipso possessore, Pro derelicto, habita à tertio, qui ipse credebat esse dominum, possideatur, qui etiam Pro derelicto, iuris titulo acquirere potest, etiam si, à quo derelicta sit ignoret. Res enim, Pro derelicto, habita, statim domini esse desinit, si occupantis sit, si eam apprehendat, quia iisdem modis res desinunt esse nostræ, quibus acquiruntur, l. 1. & l. id quod, ff. Pro derelicto. Quod si res non apprehendatur, nullius esse desinit. Nam, licet iuxta opinionem Iuliani, quæ Pro derelicto sententiæ prævaluit, res, Pro derelicto, habita desinat omittentis esse: non tamen alterius nisi possessa fuerit, l. Pro derelicto, ff. eodem. Titulus, Pro soluto, proficit præscriptioni in vendendæ, cum vterq; & solvens, & is cui solvitur iusto errore ducti, putant debitum esse, cum tamen non sit, & hoc verum, siue causa debiti sit, siue non sit, vel sua res ex nulla, vel aliena ex causa, præcedente, credente eo qui accipit rem, traditam rei alienæ & traditæ esse dominum, traditur, tamen ex causa emptionis tradens rem, cum emptio nulla præcesserit, non inducitur vitio. Ratio diuersitatis est: quia in alijs contractibus vnum tantum tempus, scilicet solutionis, vel traditionis, inspicitur, sed in emptione duo

pora, videlicet contractus & solutionis, attenduntur, l. pro emptore, ff. pro emptore: ut igitur accipiens rem traditam ex causa emptionis vsucapiat, non tantum possessionem bona fide adeptus, sed etiam bona fide emisse debuit. Titulus, Pro emptore, iusta dicitur prescriptiois causa, si emptio rei alienae in rei veritate & traditio celebrata sit: vel cum eo, qui rem suam ius distrahendi non habet, l. 2. ff. Pro emptore. Ad hunc titulum requiruntur: 1. Conuentio contrahentium. 2. Ut sit conuentio pura, non condicionalis. 3. Ut res vendita, sit tradita. 4. Ut precium sit solutum. 5. Ut emptor utroque tempore, & conuentionis & traditionis habeat fidem bonam, d. l. 2. ff. pro emptore. Titulo, Pro transacto, vsucapitur res, quae relinquenti actionem & recedenti a lite, transactionis causa, a non domino putante se dominum, traditur. Nec enim hoc titulo vsucapitur id, super quo transigitur, i. res de qua litigabatur, sed id, propter quod transigitur, i. res, propter quam a lite receditur, l. si profundo, C. de transf. Pro donato, inquit Paulus, is vsucapit, cui donationis causa res tradita est: nec sufficit opinari, sed & donatum esse oportet: si igitur donationis causa venditio fiat, non pro emptore, sed pro donato, res tradita, vsucapitur, leg. 1. & l. fin. ff. Pro donato. Idem Paulus, Pro legato, vsucapi ait, si res aliena legata sit, aut testatoris quidem sit, sed adempta codicillis ignoratur: vel si in nomine erit dubitatio: veluti si Titio legatum sit, cum sint duo Titij, & alter eorum de se cogitatum existi-

mauerit, vel si is, cui tradita res est, mortuū esse testatorem putauerit: his enim casibus probabilis error, & putatiuus titulus iustam dat vsucapiēdi causam, l. pro legato, & l. si is, ff. pro legato. Pro dote, vsucapio locum habet inter eos, inter quos est matrimonium. si enim sponso aliquid datum sit, nuptijs nondum solutis, nō pro dote, sed, pro suo, vsucapiet. Et contingit, quando res aliena bona fide in dotem datur, l. 1. & l. duarū, ff. pro dote. Pro hærede, vsucapit is, qui verè hæres est, & qui testamenti factionem habet. Quando videlicet hæres rem alienam in hereditate defuncti inuentam, post aditam hereditatem, legitimo tempore possideat, putās, ipsam fuisse defuncti: vel et si sciat dummodò interruptum præscriptionis bona fide non caruerit: quia superueniens mala fides hæredis legitimæ inceptæ præscriptionis cursum non impedit, de iure uili, toto tit. pro hærede, & pro possess.

Quæ possessionis Continuatio requiratur?

In præscriptione longi temporis, continuari possessionem oportet inter præsentēs decennio, inter absentes autem vicennio: in longissimæ temporis præscriptionibus, 30. vel 40. annis continuari possessionem, nec naturaliter vel ciuilitate interrumpi, necesse est. Naturaliter interrumpi dicitur possessio, ut quia possidere possessor desijt, vel quia aliquid ex substantialibus vsucapionū ei interuertitur: ciuilitas autem interruptio fit per citationē solennē, denunciationem, vel litis

con-

contestationem, l. moræ, C. de rei vind. Continuare possessionem non semper vna eademque persona dicitur, sed fit quandoque possessionum & temporum diuersarum personarum coniunctio, quæ ad constituendum præscriptionis ius proficit. Sic continuatur tempus testatoris in hæreditatem & hæredem, hæredis in legatarium, venditoris in emptorem, donatoris in donatarium, l. hæres, l. nunquam, ff. Pro suo, l. 2. ff. Pro empt. Exempli gratia si donator rem immobilem, inter præsentis quinquennio bona fide possedisset, eamque in donatarium, donationis titulo, transtulisset, hic donatarius in possessione rei immobilis donatæ & traditæ, bona fide per quinquennium perseuerans, tutò contra dominum vindicantem ipsam rem præscriptionis iure se defendit, possessio enim donatoris eius possessioni ad perficiendam præscriptionem accedit.

Quis Finis?

Gaius Iur. Con. in l. 1. ff. de vsucap. bono publico introductam esse asserit, ne scilicet, quarundam rerum diu, & ferè semper, incerta dominia essent: cum sufficeret dominis, ad inquirendas res suas, statuti temporis spacium. Neracius finem clariùs expressit in l. fin. ff. Pro suo. ait enim, vsucapionem esse introductam, vt aliquis sit litium finis, quod fieri non posset, si cui libet de possessionibus alterius controuersas mouere, quocunque tempore, concederetur.

Quis Effectus?

Effectus vsucapionis rerum mobilium est,

ff 3 adie-

adiectio directi dominij, & directa rei vindictio, pro re vsucapta recuperanda, & exceptio præscriptionis.

Effectus autem præscriptionis rerum immobilium est, adiectio utilis dominij Publiciana actio & exceptio: quia lex utilis actionem dat ei, contra quem longi temporis præscriptio inducta est, l. si duo, §. Iulianus ait, ff. de iureiur. Ergo naturali ratione dominium directum penes dominum permanere videtur, cuius contemplatione et datur actio, quam tamen præscriptionis exceptio elidit. Hinc patet, præscriptionis exceptionem non esse peremptoriam facti, i. quæ ante litis contestationem obiecta impediat litis ingressum, competit enim præscribenti contra eum, qui de iure experitur, vel cui de iure competit actio, absque tamen effectu exactionis. Nec obstat, si dicatur, præscriptionem introductam ut sit litium finis, d. l. fin. ff. pro suo: ergo præscriptionem esse litis finem? Hinc, n. non sequitur, esse peremptoriam facti, quia etiam exceptiones peremptoriæ iuris dicuntur esse litis finitæ, cum ipsam actionem permanent: Neque tamen ob id, ad impediendum litis ingressum, ante contestatam litem opponuntur, & peremptoriæ exceptiones facti sunt. Ad decidendam enim & discernendam peremptoriam iuris, & facti, ius ipsum Actoris experiuntis inspicendum est. Qui si actionem in iure fundatam intentet, quæ exceptionis ope elidi possit, hæc Reo competens exceptio peremptoria iuris dicetur, eritque post litem contestatam obijcienda, & cum Actor intentionem suam fundaverit, probanda, l. peremptorias, C. sententiam rescindi non posse.

posse. Si verò Actori, nulla sibi de iure competēt^r actione experietur, exceptio contra ipsum obiecta ante litis contestationem, & probata peremptoria, facti erit, & litis ingressum impedit, Dd. in c. exceptionem, extr. de except. Qualis non est exceptio præscriptionis: ea enim contra Actorem, cui de iure utilis actio, ad repetendam rem suam competit, obijcitur. quare post litis contestationem obijcienda, & cùm Actor de iure suo probauerit probanda erit, per l. emptor, C. de præscrip. long. temp. Itē est in vsucapionibus rerum mobilium. Quia licet, per vsucapionem dominiij directi adiectio contingat, intelligitur tamē hoc legis authoritate, licet naturali ratione penes dominum dominium permaneat. In præscriptionibus autem 30. vel 40. annorum, vel etiam longioris temporis, exceptio præscriptionis dicitur exceptio facti: quia tãto tempore dubium non est, quin omnis actio, tam realis, quàm personalis, in odium negligentis penitus tollatur, l. sicut, & l. omnes, C. de præscrip. 30. vel 40. annorum.

Quæ Cognata?

Præscriptioni affinia sunt, omnes iuris civilis modi, quibus sigillatim rerum dominia acquirimus; vt legatum, donatio, &c.

Quæ Adiacentia?

Possessio, sine qua præscriptio non procedit, titulus, bona fides, quæ de iure Canonico ad omnem præscriptionem requiritur, Dd. in c. fin. extr. eod.

Ff 4

Quæ

Quæ Pugnantiæ

Mala fides, possessionis interruptio, siue civilis, siue naturalis, reale, vel personale vitium quod præscriptionem impedit, causæ falsitas, error, iuris ignorantia, cōtrarium statutum, quod prohibet præscriptionem, & pactum. Quia per conventionem derogari potest præscriptioni quod verum est de præscrip. 30. vel 40. annorum non autem immemoriali, absq; tali pacto iuris offerendi, luendi, & alijs, quæ sunt meræ facultatis, ne quidem triginta annis præscribitur, Mynd. obser. 16. cent. 1.

A X I O M A T A.

Possessor mala fidei non præscribit: licet iure civili. c. si quis; præscribit enim 30 annis, c. vigilantibus, extr. eod.

Nec constitutio, nec consuetudo, quæ absq; peccato potest observari, valet, c. fin. extr. eod.

In præscriptione rerum Ecclesiasticarum bonus fidei & iustus titulus requiritur, c. si diligenti, extr. eod.

In iuribus ad Romanam Ecclesiam spectantibus currit sola præscriptio centenaria, c. ad audientiam, c. cum vobis, extr. eod.

Laici spiritualia non possidere, ergo nec præscribere, quia præscriptio absq; possessione, non procedit, c. c. ang. extr. eod.

Præscriptiones in fauorem possidentis, & odium negligentis domini, nec tanto tempore rem suam repetere introducta est.